

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

25 juni 1997

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heer Herman Suykerbuyk –

**betreffende het actieve en passieve kiesrecht van de onderdanen van de Europese Unie
bij gemeenteraadsverkiezingen**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting
mondeling uitgebracht door de heer Francis Vermeiren**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Georges Cardoen.

Vaste leden : de heer Georges Cardoen, mevrouw Veerle Heeren, de heer Marc Olivier, mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche, de heer Mark Van der Poorten ;

de heren Ward Beysen, Julien Demeulenaere, Francis Vermeiren ;

de heren Herman De Loor, André Kenzeler, Marcel Logist ;

de heren Filip Dewinter, Christian Verougstraete ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh ;

mevrouw Vera Dua.

Plaatsvervangers :

de heren Georges Beerden, Leonard Quintelier, John Taylor, Bart Vandendriessche, Marc Van Peel ;

de heren Marc Cordeel, Jacques Devolder, Freddy Feytons ;

de heren Johnny Goos, Jacques Timmermans, Tuur Van Wallendael ;

de heren Wilfried Aers, Frank Creyelman ;

de heer Paul Van Grembergen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel.

Zie :

704 (1996-1997)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nrs. 2 en 3 : Amendementen

– Nr. 4 : Subamendement

– Nr. 5 : Tekst aangenomen door de commissie

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting besprak op maandag 23 en dinsdag 24 juni 1997 de ingediende voorstellen van resolutie van de heer Van Vaerenbergh over het gemeentelijk kiesrecht voor de burgers van de Europese Gemeenschap (626 (1996-1997) - Nrs. 1 en 2) en van de heer Suykerbuyk betreffende het actieve en passieve kiesrecht van de onderdanen van de Europese Unie bij de gemeenteraadsverkiezingen (704 (1996-1997) - Nrs. 1 tot 4).

Conform artikel 24, 2 van het Reglement werden beide voorstellen samen besproken. De commissie was het eens om deze voorstellen bij hoogdringendheid te behandelen en te stemmen opdat de bespreking en de stemming ervan nog tijdens de plenaire vergadering van deze week kon plaatsvinden.

Op het voorstel van resolutie van de heer Van Vaerenbergh werden amendementen ingediend door de heer Van Hauthem.

Bij het oorspronkelijk voorstel van resolutie van de heer Suykerbuyk werden amendementen ingediend door de heren Beysen, Denys en Vermeiren. Nadien werd het voorstel ook geamendeerd door mevrouw Grouwels en de heren Vermeiren, Beysen, Van Wallendael en Vandenbussche. Bij dit laatste amendement dienden de heren Van Vaerenbergh en Van Grembergen een subamendement in.

Beide indieners kregen de gelegenheid hun voorstel van resolutie uitvoerig toe te lichten. Ook de gemandateerde sprekers van elke fractie kregen de mogelijkheid het standpunt van hun fractie over deze thematiek te verduidelijken.

Beide indieners benadrukten dat zij met hun voorstel van resolutie vanuit dit Vlaams Parlement een politiek signaal willen geven aan de federale Kamer van Volksvertegenwoordigers, waar een wijziging van artikel 8 van de Grondwet in behandeling is in de bevoegde commissie, waarbij aan onderdanen van de Europese Unie gemeentelijk stemrecht wordt toegekend.

Indiener Van Vaerenbergh verduidelijkte dat zijn fractie niet gekant is tegen de toekenning van stemrecht aan EU-onderdanen, maar dit wel wenst gekoppeld te zien aan bepaalde voorwaarden. Hij lichtte in dit verband uitvoerig de verschillende punten van zijn voorstel van resolutie toe en druk-

te de wens uit om tot een gemeenschappelijk standpunt te komen met de heer Suykerbuyk, de indiener van het andere voorstel van resolutie.

Indiener Suykerbuyk benadrukte dat zijn voorstel van resolutie teruggrijpt naar de met redenen omklede moties die de Vlaamse Raad op 30 juni en 30 november 1994 aannam, en waarbij vijf voorwaarden werden verbonden aan de toekenning van stemrecht aan EU-onderdanen. Deze indiener verduidelijkte dat zijn voorstel van resolutie wel vraagt de toekenning van stemrecht te koppelen aan de uitvoering van het Sint-Michielsakkoord over de regionalisering van de organieke gemeentewetgeving.

De heer Beysen verklaarde dat zijn fractie voorstander is van integratie van Europese burgers en principieel geen probleem heeft met stemrecht voor EU-onderdanen. Hij benadrukte echter dat dit geen aanleiding mag geven tot een verdere aantasting van de positie van de Vlamingen in Brussel en een verdere verfransing van de rand niet in de hand mag werken. De VLD verklaart bovendien dat zij voorstander is van een afschaffing van de opkomstplicht : een onverkorte toepassing van artikel 8 van de Grondwet creëert een nieuwe vorm van discriminatie. De opkomstplicht voor de EU-onderdanen moet dezelfde zijn als voor de eigen onderdanen.

De heer Beysen verduidelijkte dat zijn fractie, met de indiening van een amendement bij het voorstel van resolutie van de heer Suykerbuyk, pleit om werk te maken van de regionalisering van de organieke wetgeving inzake gemeenten en provincies, en de versterking van de positie van de Vlamingen in Brussel.

De heer Van Hauthem beklemtoonde dat zijn fractie destijds tegen het Verdrag van Maastricht heeft gestemd om principiële en praktische redenen. Dit lid is van oordeel dat de federale regering de met redenen omklede moties van de Vlaamse Raad van juni en november 1994 volledig negeert. Hetzelfde lid waarschuwt voor de desastreuze gevolgen die de toekenning van stemrecht aan EU-onderdanen heeft voor de positie van de Vlamingen in Brussel en de rand. De heer Van Hauthem benadrukt immers dat het overgrote deel van de EU-onderdanen voor Franstalige lijsten zal stemmen. In dat verband verwijst de spreker naar het studiewerk van professor Deschouwer.

De heer Van Hauthem benadrukte dat de toekenning van het stemrecht aan EU-onderdanen een politieke strategie is van de Franstaligen om Euro-

pa en de democratie te misbruiken met de bedoeling hun positie te verstevigen.

De heer Van Hauthem verduidelijkte dat zijn fractie met de indiening van een aantal amendementen bij het voorstel van resolutie van de heer Van Vaeckenbergh de toekenning van stemrecht aan EU-onderdanen wil koppelen aan een aantal Vlaamse eisen en problemen. Zo dient voor het Vlaams Blok de pacificatiewet voor de faciliteitengemeenten gewijzigd te worden en moet het onweerlegbaar vermoeden van taalkennis worden afgeschaft. Andere amendementen van de heer Van Hauthem kanten zich tegen een open grondwetsherziening en beogen een gegarandeerde minimumvertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen via een wijziging van de bijzondere Brusselwet, de afschaffing van de faciliteiten voor Franstaligen en de splitsing van de kieskring en het gerechtelijk arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde.

De heer Geysels benaderde de problematiek vanuit een andere invalshoek. Het uitgangspunt dat EU-onderdanen stemrecht krijgen, vindt de heer Geysels positief omdat dit neerkomt op een uitbreiding van het actief en passief kiesrecht en dus op een verfijning van de democratie. Hetzelfde lid is zich ervan bewust dat er reële problemen zijn in Vlaams-Brabant en Brussel, maar vraagt zich af of men die reële problemen van verfransing moet koppelen aan de problematiek van het toekennen van actief en passief kiesrecht aan de EU-onderdanen. Zijn fractie meent dat het veel efficiënter is dat de Vlaamse regering een agressieve politiek voert op vlak van de ruimtelijke ordening, het grondbeleid en de huisvesting. De heer Geysels vindt het gevaarlijk een concreet probleem te koppelen aan het begrip burgerschap.

De heer Geysels had bovendien een aantal juridische opmerkingen bij de voorwaarden die het voorstel van resolutie van de heer Suykerbuyk wil opleggen.

De heer Geysels verklaart dat zijn fractie akkoord kan gaan met de fiscale onderworpenheid, de voorwaarde van de verblijfsduur en de voorwaarde in verband met de taalwetgeving. Inzake de andere voorgestelde voorwaarden verklaart de heer Geysels dat zijn fractie het daarmee niet eens is. Hij is van oordeel dat het Vlaams Parlement niet te krampachtig moet reageren. Een krampachtige houding kan het effect hebben dat men uiteindelijk wil vermijden.

De heer Van Wallendael verklaart dat er in hoofde van de SP niets veranderd is ten overstaan van

1994. Zijn fractie zal de voorgelegde voorstellen van resolutie dan ook niet goedkeuren. Het lid sluit zich aan bij een aantal opmerkingen die de heer Geysels geformuleerd heeft. De SP-fractie gaat ermee akkoord dat de handhaving van de taalwetgeving en het voorbehouden van ambten van uitvoerende mandaten aan eigen onderdanen als voorwaarden kunnen worden opgelegd. De heer Van Wallendael kan zich echter niet akkoord verklaren met de voorwaarde waarbij in een uitzonderingsregel voor gemeenten met meer dan 20 procent EU-onderdanen wordt voorzien. Het lid vindt toekenning van stemrecht aan EU-onderdanen een stap naar Europees burgerschap.

De heer Vandenbussche verklaart dat zijn fractie principieel positief staat tegenover de uitbreiding van het kiesrecht en zo weinig mogelijk beperkingen opgelegd wil zien aan het stemrecht. Hij is niet pessimistisch voor wat de situatie van de Brusselse Vlamingen betreft en vindt dat op een zeer actieve wijze door de Vlaamse overheid naar de EU-burgers moet worden gegaan. Hetzelfde lid verklaart dat zijn fractie de stemplicht wil behouden en wenst dat de opkomstplicht ook geldt voor EU-burgers.

De heer Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting, vertolkt het standpunt van de Vlaamse regering in deze aangelegenheid. De minister verklaart dat de Vlaamse regering het belang van het Europees burgerschap heeft beklemtoond en positief staat ten aanzien van het toekennen van stemrecht aan EU-burgers. De regering stapt af van een defensieve strategie en pleit voor een offensieve strategie waarbij gestreefd wordt naar een onthaalbeleid met bijzondere aandacht voor Brussel en de rand.

De minister benadrukt dat de Vlaamse regering bij monde van de minister-president herhaaldelijk de federale regering gewezen heeft op de moties die de Vlaamse Raad op 30 juni en 30 november 1994 aangenomen heeft. Op 14 juni en 20 juni laatstleden werden die moties nogmaals, volgens de minister, in herinnering gebracht. De minister beklemtoont dat deze brieven vanwege de federale regering onbeantwoord bleven.

Met betrekking tot de opgelegde voorwaarden verklaart de minister dat moet gestreefd worden om de voorwaarde van de verblijfsduur - maximaal zes jaar - te combineren met de voorwaarde waar sprake is van de uitzonderingsregel voor gemeenten met meer dan 20 procent EU-onderdanen. Wat de taalwetgeving betreft, is de minister van oordeel

dat het voorstel van resolutie van de heer Van Vaerenbergh streeft naar het opleggen van een taalvereiste als bijkomende kiesvoorwaarde, wat volgens de minister in strijd is met het Verdrag over de Europese Unie. Minister Peeters is van mening dat problemen in verband met de afdwingbaarheid van taalwetgeving niet via deze resoluties opgelost kunnen worden. De minister is het er wel mee eens dat het voorbehouden van ambten van burgemeester, schepenen en bij uitbreiding de andere afgeleide ambten voor eigen onderdanen, terecht en geoorloofd is. Tenslotte verklaart de minister dat het toekennen van kiesrecht niet los kan worden gezien van de fiscale onderworpenheid. Wie wil mee beslissen, moet ook bijdragen. Het verdient dan ook aanbeveling dat de Richtlijn 94/80 in die zin wordt aangepast dat de EU-onderdanen genieten van hetzelfde fiscaal regime als de onderdanen waardoor de gelijkheid van alle burgers wordt beklemtoond.

Indiener Suykerbuyk verklaarde dat hij bereid is in zijn voorstel van resolutie tegemoet te komen aan een aantal opmerkingen. Hij benadrukt evenwel dat hij vasthoudt aan een aantal voorwaarden die naast het voeren van een onthaalbeleid moeten worden gekoppeld aan de toekenning van het stemrecht voor EU-onderdanen. De indiener heeft er geen probleem mee dat aan de vijf voorwaarden gesleuteld wordt, maar begrijpt niet goed dat bepaalde fracties de uitzonderingsregel - de 20-percentage - willen schrappen en in dat verband van krampachtigheid spreken.

Ingevolge overleg tussen de fracties werd dan een amendement ingediend door mevrouw Grouwels en de heren Vermeiren, Beysen, Van Wallendael en Vandenbussche waarbij het oorspronkelijk voorstel van resolutie van de heer Suykerbuyk werd vervangen door een nieuw voorstel dat aan de commissie werd voorgelegd en door mevrouw Grouwels uitvoerig werd toegelicht.

Mevrouw Grouwels onderstreept het belang van een actief en integratiebevorderend onthaalbeleid als nieuw element in dit voorstel van resolutie.

De heer Suykerbuyk verklaart dat de binding met de gemeente waarvan sprake, een uiting is van het feit dat de inwoner erbij behoort. Op de opmerking van de heer Van Hauthem dat in het geamendeerde voorstel - in tegenstelling tot het oorspronkelijk voorstel van de indiener - enkel sprake is van de organieke wetgeving inzake gemeenten en provincies en niet langer van de gemeentekieswetgeving, verklaart de heer Suykerbuyk dat het Sint-Michielsakkoord enkel spreekt over de organieke

gemeente- en provinciewet. Ook in de conclusies van de commissie voor Staatshervorming met betrekking tot de Schrikkelnota is geen melding gemaakt van de gemeentekieswetgeving.

Daarop wordt het amendement van de heren Beysen, Denys en Vermeiren bij het oorspronkelijk voorstel van resolutie van de heer Suykerbuyk, door de indieners ingetrokken. Door de heer Van Vaerenbergh wordt bij het amendement van mevrouw Grouwels c.s. een subamendement ingediend.

De amendementen van de heer Van Hauthem bij het voorstel van resolutie van de heer Van Vaerenbergh worden met drie stemmen tegen elf niet aangenomen.

Het voorstel van resolutie van de heer Van Vaerenbergh wordt met één stem tegen elf bij twee onthoudingen niet aangenomen.

Het subamendement van de heer Van Vaerenbergh op het amendement van mevrouw Grouwels c.s. bij het voorstel van resolutie van de heer Suykerbuyk wordt met één stem tegen negen bij vier onthoudingen niet aangenomen.

Het amendement van mevrouw Grouwels c.s. en het aldus geamendeerde voorstel van resolutie van de heer Suykerbuyk worden respectievelijk met tien stemmen bij vier onthoudingen aangenomen.

De heer Van Vaerenbergh verduidelijkt dat zijn onthouding ingegeven is doordat hij meent dat politieke akkoorden moeten uitgevoerd worden. Zo moest conform het Sint-Michielsakkoord de gemeentewetgeving geregionaliseerd worden.

De verslaggever,

Francis VERMEIREN

De voorzitter,

Georges CARDOEN